

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 4.12.2015
Sayı: 384

588

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel
Manisa Milletvekili

13 Mayıs 2014 günü Manisa'nın Soma ilçesinde meydana gelen maden faciasında 301 madencimiz hayatını kaybetmiştir. TBMM'ye sunduğumuz Manisa'nın Soma ilçesindeki maden ocaklarında meydana gelen iş kazalarının ve yaşanan ölümlerin sorumluları ile nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin 23 Ekim 2013 tarihli önergemiz, 29 Nisan 2014 tarihli TBMM oturumunda görüşülmüş; ancak reddedilmiştir. Bahsi geçen önergemizin reddinden sadece 14 gün sonra söz konusu facia yaşanmıştır. Soma'da yaşadığımız faciadan önce kurulması kabul edilmeyen Meclis Araştırma Komisyonu, facia ertesinde tekrar gündeme gelmiş ve 21 Mayıs 2014 tarihinde, yani faciadan 8 gün sonra kurulabilmiş ve Komisyon, 4 Haziran 2014'te çalışmalarına başlamıştır.

Ancak Komisyon çalışmaları devam ederken 28 Ekim 2014 tarihinde yaşadığımız Ermenek faciası aslında Soma'dan hiç ders almadığımızı da bir kez daha gün yüzüne çıkarmıştır. Manisa'nın Soma İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazalarının Araştırılarak Alınması Gereken İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Tedbirlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 4 Aralık 2014 tarihinde raporunu hazırlamış, rapor 680 sıra sayısıyla milletvekillerine dağıtılmıştır.

Komisyon çalışmalarına ilişkin taslak raporunu hazırlamış ve nihai raporu yazma aşamasına geçmişken, 12 Kasım 2014 tarihinde Başbakan Davutoğlu bir iş güvenliği paketi açıklamış, ancak söz konusu pakette Komisyonun önerilerine yer verilmemiştir. 24. Dönem yasama faaliyetlerinin sona ermiş ve Komisyonun hazırladığı bu rapor TBMM'de de gündeme alınmamıştır. 250 sayfalık muhalefet şerhimiz bir yana, 4 siyasi partinin hiç değilse prensipte uzlaştığı 50 sayfalık çözüm önerileri bölümü adeta çöpe atılmış, ülkemiz maden kazaları konusunda bir kez daha kaderine terk edilmiştir.

Ayrıca; büyük bir toplumsal yasin üzerine kurulan, gerek maddi gerek manevi kaynak harcadığımız, uzun mesailerle çalıştığımız, ölüm tehlikesini de göze alarak facia alanına dahi indiğimiz ve siyasi sebep ve sonuçlar kısmını yetersiz bulsak da, yerinde tespit ve çözümlere de imza attığımızı düşündüğümüz bu **Raporun 26.02.2015 tarihinde TBMM tarafından ilgili Bakanlık ve kurumlara gönderilmiş olduğu da unutulmamalıdır.**

Manisa'nın Soma İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazalarının Araştırılarak Alınması Gereken İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Tedbirlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporunda yer alan çözüm önerilerine ilişkin olarak;

- 1- Güvenli ve sürdürülebilir madencilik için **maden bakanlığı kurulmasına ilişkin çalışmalar hangi aşamadadır?** Bu konuda bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?
- 2- Kömür sektörüne yönelik Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile koordineli bir şekilde ayrı bir iş sağlığı ve güvenliği kanunu çıkartılmış mıdır? Bu konuda bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?
- 3- Kömür madenciliğinin diğer madencilik sektörlerinden farklı riskleri bünyesinde barındırması sebebiyle Komisyon raporunun da yerinde tespit ettiği gibi, Dünyada kömür madenciliğinin gelişmiş olduğu ülkelerdeki Kömür Madenciliği Kanunları da incelenerek, ülkemiz şartlarına uygun bir şekilde, **kapsamlı bir Kömür Madenciliği Kanununun çıkartılması yönünde bugüne kadar somut bir adım atılmış mıdır?** Atılmış ise bu konuda bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?
- 4- Kömür bünyesinde bulunan metan varlığının tespiti ve sınır değerler üzerinde olan kömür madenlerinde **metan drenajının zorunlu hale getirilmesine ilişkin bugüne kadar herhangi bir somut adım atılmış mıdır?**
- 5- **Türkiye Ulusal Metan Politikasının** belirlenmesi amacıyla bugüne kadar hangi çalışmalar yapılmıştır?
- 6- Kömürde beton tahkimat, kaya saplaması, TH bağları gibi modern tahkimatlarla galerilerin güçlendirilmesi ve sızdırmazlığına ilişkin bugüne kadar neler yapılmıştır?
- 7- Kömürde eski imalatların tavanlarının göçertilmesi, ramblesi, barajlanması, kapatılması, drenajı ve denetimine ilişkin bugüne kadar ne gibi çalışmalar yapılmıştır?
- 8- Kömürde risk değerlendirmesi, tahlisiye, arama ve kurtarma tatbikatlarına ilişkin bugüne kadar ne gibi çalışmalar yapılmıştır?
- 9- Kömürde iş sağlığı ve güvenliği için, izleme cihazları, sensörler ve ilgili standartlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile koordineli bir şekilde bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?

- 10-Madencilik sektöründe denetimde çift başlılığa neden olan MİGEM ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasındaki yetki çakışmasını ortadan kaldıracak çalışmalar yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu çalışmalar nelerdir?
- 11-Proje hazırlama konusunda özel sektörün akredite edilmesine ilişkin hangi çalışmalar yapılmıştır?
- 12-MTA'nın yeniden yapılandırılması ve akredite edilmesine ilişkin neler yapılmıştır?
- 13-MTA'nın bünyesinde bir Kömür Enstitüsü kurulması ve Bor Enstitüsü'nün MTA bünyesine alınarak işlerlik kazandırılması için ne gibi çalışmalar yapılmıştır?
- 14-Kömür ve büyük rezervli madenlerde havza madenciliği modeline geçiş için hangi adımlar atılmıştır? Önümüzdeki süreçte bu yönde bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?
- 15-Maden kaynak ve rezervleri hakkında güvenilir tahmin ve raporlar hazırlanmasını temin etmek için uluslararası standartlara uyumlu ulusal düzenlemeler yapılmış mıdır?
- 16-Ülkemizde sondaj faaliyetlerinde bulunan kuruluşlardan bazıları karotlar için kendi özel arşivlerini oluştururken, bazıları karotları saklamamaktadır. Ulusal karot bankamızın sondajlı çalışmalar ile elde edilen yeraltı jeolojisine ait bilgilerin bir merkezde toplanması sağlanmış ve "Ulusal Karot ve Yerbilimleri Veri Bankası" oluşturulmuş mudur?
- 17-Yer altı kömür işletmesi açılışı için yatırımcının işe özgü deyimleri ve sektörel geçmişini belgeleyeceği yasal mevzuat oluşturulmuş mudur? Mesleki yeterlilik ve madencilikte akreditasyon konularında somut herhangi bir adım atılmış mıdır?
- 18-Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde Maden işletme projelerinin incelendiği, onaylandığı ayrı bir birim oluşturulmuş mudur?
- 19-Maden işyerlerinin sağlık, güvenlik dokümanlarının, risk değerlendirmelerinin, acil durum planların, çalışanların eğitim ve sağlık raporlarının, işyerinin imalat, havalandırma planlarının, işyerine sağlık ve güvenlik ile ilgili yapılan her türlü hesaplamanın vb. doküman ve raporların denetim elemanlarınca ulaşılabilen ortak bir portalda toplanması için çalışmalar yapılmıştır?

Raporda Mevzuatta öncelikli yapılması gerekenler başlığı ile çözüm önerilerinde sıralanan maddelerden;

- 20-Referans değerleri bulunan metan, karbonmonoksit, karbondioksit, hidrojen sülfür ve O₂ gazlarının merkezi izleme sisteminde de bulunması zorunlu hale getirilmiş midir?
- 21-Nem değerlerine ait referans değerlerin mevzuatta yer alması sağlanmış mıdır?
- 22-Mevzuatta sıcaklık, nem ve hava hızı ölçümlerinin merkezi izleme sistemi ile takibi zorunlu hale getirilmiş midir?
- 23-Mevzuatta; gaz, sıcaklık, nem ve hava hızı ölçümü yapacak merkezi izleme sensörlerinin, her galeride, ayakların girişleri ve kirli hava çıkışlarında, her eski imalat ve benzeri yer ve barajların önünde her bölgenin değerini bağımsız olarak ölçecek şekilde bulunması zorunlu hale getirilmiş midir?
- 24-Mevzuat; her elektrik motorunun üstünde merkezi izleme sistemine bağlı ayrı metan sensörleri bulunacak şekilde revize edilmiş midir?
- 25-Mevzuatta; tüm merkezi izleme gaz sensörlerinin riskli bölge senaryolarına göre belirlenen devre kesicilere bağlı olması sağlanmış mıdır?
- 26-Yer altı havalandırma kapılarının merkezi izleme sisteminden kontrol edilmesi zorunlu hale getirilmiş midir?
- 27-Bekleme barajları ile eski imalat ve terk edilen yerlerin barajlanması konusunda detaylar mevzuatta düzenlenmiş midir?
- 28-Barajlarda numune, gaz ve degaj borularının olması zorunlu hale getirilmiş midir?
- 29-Yangın, eski imalat olması vb. nedenlerle barajlama yapıldığında, durumun işveren tarafından gerekçesi ile birlikte imalat haritasında işlenerek (ölçekli olması gerekmekte) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bildirilmesi sağlanmış mıdır?**
- 30-Yeraltında çalışanların kayıt ve yer altında bulundukları yerlerin takibinin merkezi izleme sistemi ile yapılmasına ilişkin bugüne kadar hangi somut adımlar atılmıştır?

- 31-Yer altında bulunan çalışanlara "30 dakikalık" ferdi O₂ maskesi verilmesi zorunlu hale getirilmiş ve mevzuattaki "her halükarda en az 30 dakika kullanım süresi" ibaresi yeniden düzenlenmiş midir?
- 32-Ocak içi desandre dibi ve başında, maske değişim ve suni teneffüs istasyonlarında, ayak giriş ve çıkışlarında, vinç, kafes, konveyör gibi kontrol oda/merkezlerinde, bekleme barajlarının önlerinde ocak içi ve dışı ile haberleşmeyi sağlayacak cihazların bulundurulmasının zorunlu olması sağlanmış mıdır?
- 33-Tasman ilerlemelerin haritalara düzenli olarak işlenmesi ve tasmanlarda periyodik olarak gaz ölçümlerinin yapılmasının zorunlu olması sağlanmış mıdır?
- 34-Ana galerilerde ağaç tahkimat kullanılmasının yasaklanması ve ağaç tahkimat kullanılabilecek yerlerin belirlenmesi, TH bağları arasında ağaç kama ve fırça kullanımı yasaklanması, bunun yerine bağ arasına hasır örgü ve püskürtme beton (shotcrete) zorunlu hale getirilmiş midir?
- 35-Konveyör bant, elektrik kabloları, vantüp gibi ekipmanların standartlarının oluşturularak, malzemelerinin bu standartlara göre alev yürütmez tipten olmasına ilişkin zorunluluk mevzuatta açıkça belirtilmiş midir?**
- 36-Kömürün kendiliğinden yanmasına ilişkin alınması gereken tedbirler mevzuatta açıkça belirtilmiş midir?**
- 37-Tahlisiye istasyonu ve tahlisiye ekibine özel olarak ayrı bir mevzuat hazırlanmış mıdır?**
- 38-İnsan nakliyatında kullanılacak araçların standartları belirlenerek, standartlara uygunluk onayının ne şekilde kimler tarafından verileceği gibi detaylara mevzuatta yer verilmiş midir?
- 39-Mevzuat'taki tüm, ehil, yetkili, bilgili, yeterli, deneyimli vb. tanımların açıklaması yapılmış mıdır?
- 40-Mevzuatta her işyeri için kesin olarak geçerli olan durdurmaya sebep hususlar açıkça belirtilmiş midir?
- 41-İdari para cezaları caydırıcı yani işverenin bu tedbiri alması ile yapacağı harcamadan çok daha büyük olacak şekilde yeniden düzenlenmiş midir?**

42-Müfettişi yanılmak maksatlı faaliyet gerçekleştirme, sözlü beyanda bulunma, eksik ya da hatalı belge hazırlamanın mevzuatımızda herhangi bir yaptırımını bulunmamaktadır. Bu beyan ve faaliyetlerde bulunanların ağır para cezaları ve/veya hapis cezaları ile cezalandırılmaları için bir çalışma yapılmış mıdır?

43-Durdurma hükmüne uymayarak çalışmaya devam eden işverenlerin idari parası cezasına çevrilmeyecek hapis cezası ile cezalandırılması ve almadığı iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri nedeniyle çalışanların ölümüne sebebiyet verdiği mahkeme kararı ile kesinleşen işverenlerin sektörden men edilmesi, (işveren, gerçek kişi ise kendisini, tüzel kişilik ise şirket ortaklarını ifade etmeli) için mevzuatta herhangi bir düzenleme yapılmış mıdır?

44-Maden Kanununun 7. Maddesinde yer alan "Maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödovans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak iş kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar rödovansçıya aittir. Ancak bu durum ruhsat sahibinin maden kanunundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz." şeklindeki emredici hükmün yeniden düzenlenmesi, bu bağlamda daha anlaşılır ve yeni hukuksal sorunlar yaratmayacak şekle dönüştürülmesi için hangi çalışmalar yapılmıştır?

45-Bu kapsamda idari, mali ve hukuki sorumlulukların net ayrımlar yapılarak, mevzuatta "Ruhsat Sahibi" ile "yüklenici" veya "rodövansçı" kimliklerine göre bir düzenlemeye gidilmiş midir?

46-Rödovans sisteminin tamamen kaldırılarak maden sahalarında sadece ruhsat sahibinin çalışabileceği bir yasal düzenleme yapılmış mıdır?

47-Böyle bir düzenleme yapılmamış ise, Rodövansın Maden Kanunu ile ilişkisinin kurularak bu alandaki yasal boşluğun doldurulması amacı ile mevcut sistemde revizyona gidilmiş midir?

48-Maden işyerlerinde meydana gelen kazalar afet değil acil durum olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle kaza sonrası ile de farklılık gösteren yer altı maden işyerlerinde meydana gelen kazalardaki acil durumun yönetilebilmesi için Afet ve Acil Durum Başkanlığı'ndan ayrı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde merkezi bir madenlerde arama kurtarma birimi kurulmuş mudur?

49-Maden arama kurtarma biriminin, teşkilatlanma yapısı, çalışanların nitelikleri, görev yetki ve sorumlulukları, ekiplerin eğitim ve tatbikatlarını, organizasyonların fiziksel yapıları (kondisyon salonları, tatbikat binaları gibi), bulundurulması gerekli araç ve gereçleri (tahlisiye ekipmanları, helikopter gibi hızlı ulaşım araçları, dinlenme ve diğer faaliyetler için çadırlar, portatif duş ve tuvaletler, ekiplerin yeme içme ihtiyacını karşılayabilecek gereçler ya da organizasyon vb.), işyerlerinde kurulacak arama kurtarma organizasyonlar, koordinasyonlar, olası acil durumlarda uygulanacak prosedürler gibi konuları kapsayan kanun, yönetmelik ve standartları olan, yer altı kömür ve diğer madenler için ayrı bir arama kurtarma mevzuatı hazırlanmış mıdır?

50-Ülkemizde, demir bağlar ve ahşap tahkimat sistemleri yaygın olarak kullanılmaktadır. **Kömürde ve taşta sürülen hazırlık galerilerinin sürülme ve tahkimat yöntemlerinin çağdaş yaklaşımlara uygun bir şekilde yapılması için neler yapılmıştır?**

51-Tüm maden işletmeleri için kantitatif bir risk ve sürdürülebilirlik değerlendirmesi yöntemi kullanılması ve bu ocakların göreceli risklilik ve sürdürülebilirlik seviyelerinin belirlenmesi için hangi çalışmalar yapılmıştır?

52-Ülkemizdeki maden mühendisliği eğitimi veren bölümlerin akademik kadroları, alt yapıları (laboratuar vb.) ve eğitim programları gelişmiş ülkelerdeki kriterlere göre iyileştirilmesi ve bu kriterleri sağlayamayan üniversitelerin maden mühendisliği bölümlerinin kapatılması için YÖK ile işbirliği içinde hangi çalışmalar yapılmıştır?

53-Bakanlığınız ve YÖK işbirliğinde; **üniversitelerimizdeki mevcut maden mühendisliği bölümlerinin kontenjanları, ülkenin maden mühendisi ihtiyacı belirlenerek yeniden düzenlenmiş midir?**

54-Bakanlığınız YÖK ile işbirliğinde; **üniversitelerin son sınıflarında yer altı kömür madenciliğinin işlendiği ayrı bir uzmanlık eğitimine gidilmesi için çalışmalar yapılmış mıdır?**

55-Bakanlığınız YÖK ile işbirliğinde; eğitimin uygulama ağının iyileştirilmesi için üniversitelerde yıl içinde maden işletmeleri teknik gezilerinin düzenlenmesi ve her öğrencinin yer altı ve yer üstünde staj yapması zorunlu hale getirilmiş ve bu stajların bütçelerinin, öğrencilerin stajlarda kalacağı yerler vb. konularının devlet tarafından desteklenmesi yönünde harekete geçilmiş midir?